

NÁŠ KOSTEL NAŠE FARNOST NAŠE CÍRKEV

Pomůcka obsahuje katecheze pro několik věkových skupin. Každá katecheze zahrnuje metodický návod a pracovní list. Katecheze jsou řazeny v jednom souboru po sobě, přičemž katecheta si vybírá dle potřeby. Věk, pro nějž jsou katecheze určeny, je pouze orientační, nikoliv závazný – záleží na úrovni konkrétní skupiny.

1. Znáám svůj kostel
  - Předškoláci (3 – 6 let)
  - Téma: podobenství o domu postaveném na skále, církev a kostel – dům pro všechny
2. Dům, který nás spojuje
  - Mladší školní věk (1. – 2. třída)
  - Téma: farnost jako místo setkání s Bohem i lidmi, co najdeme v kostele?
3. Naše farnost
  - Mladší školní věk (3. – 4. třída)
  - Téma: jsme živé kameny v Boží stavbě, služba druhým
4. Naše církve
  - Střední školní věk (5. – 6. třída)
  - Téma: církve jako velká rodina křesťanů, co můžeme o církvi říci?
5. Zevnitř a zvenku
  - Starší školní věk (7. třída a starší)
  - Téma: Jak vidíme církev my a jak svět? Jak ji můžeme charakterizovat?

ZNÁM SVŮJ KOSTEL

Je v něm místo i pro tebe

*Ježíš založil církev na skále svého slova a Eucharistie. Křesťané se scházejí v kostelích.
O nich si budeme nyní povídat – zde je několik námětů pro více setkání.*

(3 – 6 let)

Nasloucháme Ježíši

Vyprávíme podobenství o dvou domech, které máme uvedeno v pracovním listu, a obrázky vybarvíme.

Ježíš říká: „Ti, kteří naslouchají mým slovům a žijí podle nich, jsou jako člověk, který postavil svůj dům na skále“ (srov. Mt 7,24-27; Lk 6,46-49; podívejte se na kreslené příběhy na Youtube pod heslem „La casa sulla roccia“).

Tři prasátka

Pro lepší pochopení poselství tohoto příběhu navrhuje podívat se na příběh O třech prasátkách (italsky „Tre porcellini“) – pohádku je možné najít ve vyhledávači nebo jako film na Youtube. Pohádku si můžeme také jen přečíst.

Hra

Vytvoř z papíru a dvou krabic dva podobné domy. Jeden postav na stůl (skála), připevni ho lepenkou a oblož kameny, druhý postav na hromadu písku, zmačkané papíry, kousky polystyrenu či jiný nepříliš pevný podklad.

Pak zatřes stolem nebo zapni fén (bouře): dům na hoře zůstane stát, zatímco ten na písku se pohne nebo vždycky spadne, protože nedrží na pevných základech.

Porozumění

Zeptej se dětí:

Co se stane, když je silná bouře s blesky a hromy? Máš strach? Kdo tě uklidní?

Na čem postavil moudrý muž svůj dům? Proč Ježíš říká, že je moudrý?

Co můžeš dělat pro to, abys mohl prakticky žít Ježíšovo slovo? (poslouchat rodiče, říkat pravdu, dokázat si hrát s druhými, modlit se...)

Dům pro všechny

Požádej děti, aby popsaly čtvrť nebo oblast, ve které žijí: co všechno tam je? Kde se lidé scházejí? Kde najdeme děti?

Mezi různými budovami najdeme také kostel: jak vypadá - zevnitř a zvenčí? Je velký, nebo malý? Má věž? Je světlý nebo tmavý? Je starý nebo nový?

Následně připrav návštěvu kostela, při které děti seznámíš s různými detaily a inventářem. Pak je požádej, aby dojmy z této návštěvy namalovaly a obrázky pak vystav na nástěnce pro rodiče a farnost.

Dům na skále

Ježíš založil svůj dům, církev, na skále svého slova, které je láska, něha, odpuštění, milosrdenství. Církev je velká rodina věřících v Ježíše, která se schází v budově – kostele, aby se společně modlila.

Rodina, kde si rodiče s dětmi čtou evangelium, modlí se a mají se rádi, je jedna malá církev (můžete přečíst úryvek Sk 2,42-47).

Jak vznikly kostely

Na začátku křesťanství žádné kostely nebyly. Mše svatá se sloužila v domech věřících, pokaždé byla u někoho jiného. Těmto domům se říkalo „domácí církve“. Když křesťanů přibývalo, nebylo už možné se vejít do jednoho domu, a tak někoho napadlo, že by bylo možné postavit jeden větší dům, kam by se vešli všichni ti, kteří věří v Ježíše: tak se objevily kostely.

Kostel se obvykle staví tam, kde je víc domů – to znamená tam, kde je víc lidí. V Itálii i u nás je hodně kostelů všech možných velikostí: malé ve vesnicích a velké ve městech.

Autor: Anna Maria Ambrosini.

DVA DOMY

Na skále nebo na písku?

Moudrý muž chce postavit dům, a tak přemýšlí o různých místech. Jeho děti by byly rády, kdyby bydlely na pláži, kde by si mohly hrát, ale takový dům by nebyl dost bezpečný.

A tak se rozhodne raději kopat do hloubky a založit pořádné základy na skále. Je to sice tvrdá práce, ale díky tomu je jisté, že stavba nespadne.

Mezitím ještě jeden jiný muž přemýšlí, kde by postavil svůj dům – ale zdá se mu moc těžké kopat do hloubky pro položení základů. Nakonec se tedy rozhodne stavět na písku a je rád, že se vyhnul tak náročné práci.

Nakonec jsou obě stavby hotové – v noci se ale přihnala velká bouře a hustý déšť zaplavil oba domy. Ten, co stál na skále, zůstal pevně stát, zatímco ten na písku se úplně zbořil.

Byl jeden kostelík na kopci s mnoha květinami a jednou holčičkou. Byl jeden kostelík se zvonem, který zvonil, co mohl, a byl slyšet na dálku. Vyzvání ke slavnosti a rozbuší i naše srdce. Je neděle - den Páně.

DŮM, KTERÝ NÁS SPOJUJE

Farnost: místo setkání s Bohem a s bratřími

Představíme historii, krásu a zajímavosti našeho farního kostela. S pomocí pracovního listu se naučíme některé názvy vybavení a předmětů, které se v kostele nacházejí.

(1. – 2. třída)

Připravíme si

Na nástěnku připevníme arch papíru s nápisem: *Zaradoval jsem se, když mi řekli: „Do Hospodinova domu půjdeme!“ (Ž 122,1)*

Vyprávění

Svatý Jan Maria Vianney, farář arský, v kostele často potkával jednoho sedláka ze své farnosti. Ten byl schopen třeba i několik hodin nepohnutě klečat před svatostánkem, aniž by pohnul rty. Jednou se ho proto farář arský zeptal: „Co tady tak dlouho děláš?“ „Je to jednoduché. On se dívá na mě a já se dívám na něj.“

Pracovní list

Onen sedlák z vyprávění si byl jistý, že v eucharistii uchovávané ve svatostánku je Ježíš skutečně přítomen. Je v našem kostele svatostánek? Jaké jiné hezké věci tam jsou? Jaká z nich je nejzvláštnější? Je kostel v pracovním listě podobný tomu našemu?

Když se vyjádříme velmi jednoduše, můžeme říci, že všechny kostely je možné rozdělit na dvě části: PRESBYTÁŘ – neboli kněžiště – je místo vyčleněné pro kněze a ministranty, a KOSTELNÍ LOŽ je místo určené pro věřící.

Presbytář

Už jste někdy byli v presbytáři? Jaký pocit jste z toho měli?

Presbytář je vyvýšené místo, na kterém je oltář, ambon (odkud se hlásá slovo Boží), sedes (velké sedadlo určené pro celebranta – kněze), kříž a o velikonočních nedělích paškál - velikonoční svíce.

Kostelní loď

V kostelní lodi se také nachází mnoho věcí, např. obrazy nebo sochy. Zastavili jste se u nich někdy, abyste si je pozorně prohlédli?

Ve středu lodi jsou lavice, kolem nich pak je svatostánek s červeným světýlkem, které neustále svítí; křtitelnice, zpovědnice, sochy Panny Marie a světců. Hlavním dveřím se říká „portál“, vedle nich je kropenka se svěcenou vodou.

V blízkosti kostela

Ke kostelu je většinou přistavěná sakristie. To je místnost, ve které se kněží a ministranti připravují na mši svatou a kde se také uchovávají předměty potřebné k jejímu slavení.

Zvuk zvonů, které jsou umístěny nahoře ve věži, nám připomíná, že jsme Ježíšem očekáváni v jeho domě.

Ted' můžeme vyplnit pracovní list.

Modlitba

Shromáždíme se před nástěnkou, na kterou jsme umístili arch papíru s citátem.

ZNAMENÍ KŘÍŽE.

ZPĚV: Právě teď (ZH 205)

CHLAPEC/DĚVČE:

Ježíši, ty mne zveš spolu s bratřími a sestrami do svého domu - do tohoto kostela. Dej, aby v nás rostla touha a radost ze setkání s Tebou, zvláště v neděli.

Přečteme verš žalmu 122,1 „Do Hospodinova domu půjdeme!“

CHLAPEC/DĚVČE:

Ježíši, mnozí křesťané v dalekých zemích byli zavražděni ve chvíli, kdy se modlili. Dej, prosíme světu mír a moudrost těm, kteří o závažných událostech ve světě rozhodují.

OTČE NÁŠ...

Úkol

V závěru práce s pracovním listem najděte místa ve vašem kostele, která nejsou na obrázku.

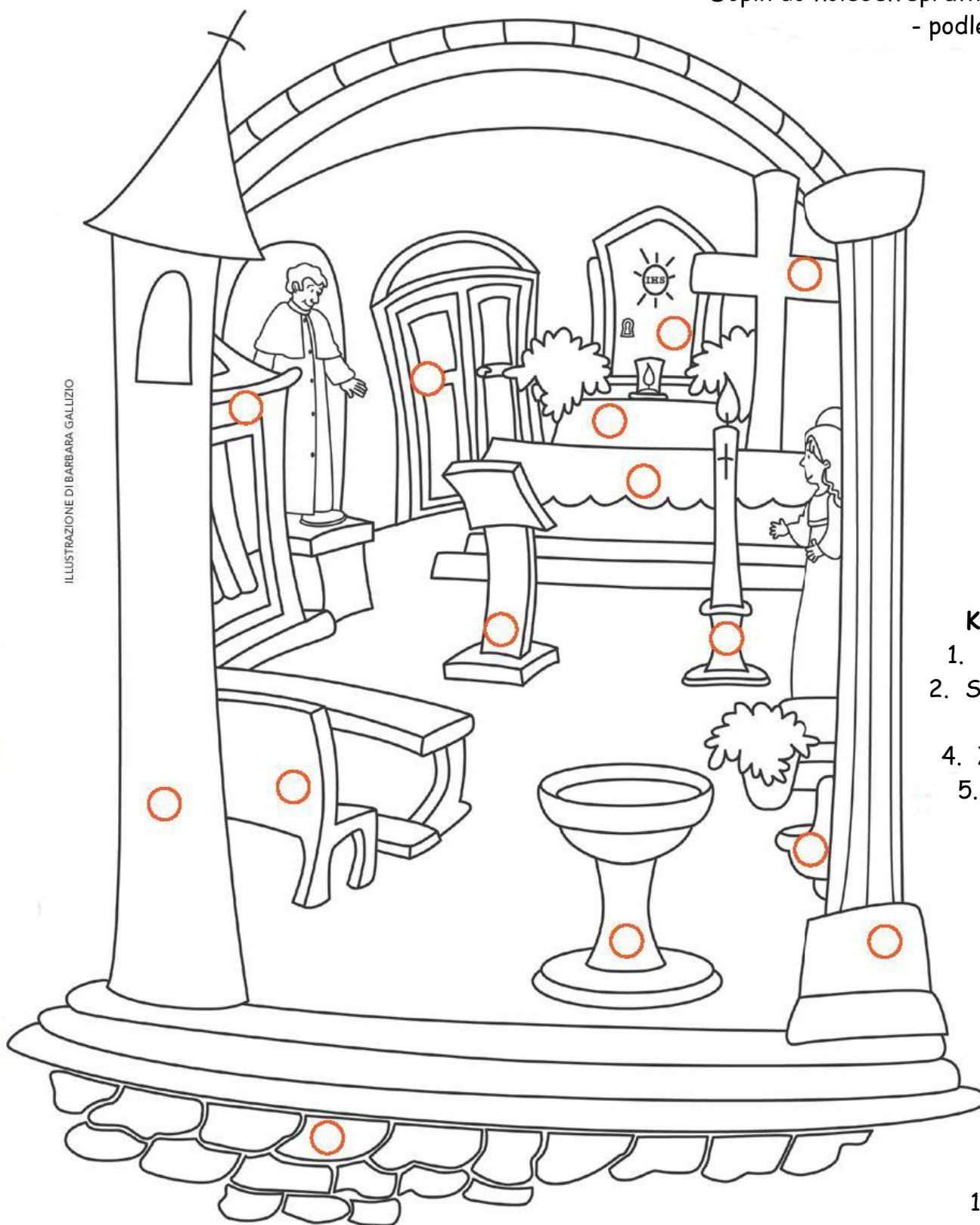
Poznámka

K práci s pracovním listem přidejme návštěvu kostela v malých skupinkách. Dovolme dětem sednout si do zpovědnice, namočit ruku do kropenky, přistoupit k ambonu... Vyprávějme o historii našeho kostela, a pokud je to možné, ukažme dětem několik jeho historických fotografií.

Autor: Ernesta Rossino

Jak se jmenuje?
Doplň do koleček správné číslo -
- podle popisu.

ILLUSTRAZIONE DI BARBARA GALLIZIO

Presbytář

1. Oltář
2. Ambon
3. Sedes
4. Paškál
5. Kříž

Kostelní loď

1. Křtitelnice
2. Svatostánek
3. Lavice
4. Zpovědnice
5. Kropenka
6. Portál

Zvenčí

1. Vchod
2. Sakristie
3. Zvonice

NAŠE FARNOST

Živé kameny patří k sobě

Hrou a četbou biblických veršů vedeme děti k objevení toho, že farnost „jsme my“.

(3. – 4. třída)

Hra živých kamenů

Katecheta připraví větší počet kartónů v podobě kamenů (případně využije kameny ze hry Scrabble; podle schopností skupiny vyřadíme „extrémní“ písmena typu Q a X) a na každém z nich bude napsána jedna hláska. Skupinu rozdělíme na dvě části a posadíme kolem jednoho stolu. Každý z hráčů dostane dva kameny, a to jeden se souhláskou a jeden se samohláskou. Každá skupina má za úkol vytvořit co nejdelší slovo za využití co největšího počtu kamenů, které má. Abychom zapojili všechny, je možné hrát vícekrát (nebo vložit do hry více kamenů). Při menším počtu dětí rozdáme každému kamenů více, pokud skupina nebude moci slovo vytvořit, mohou si vyměnit kameny ze „zásoby“ nevyužitých kamenů.

Smyslem této hry je přiblížit myšlenku „živých kamenů“ Církve. Nikdo z nás nežije v izolaci, ale je propojen s těmi druhými: to je společenství. Nikdo není jenom nějaký statický subjekt. Naopak jako „živý kámen“ by měl něčím ze sebe přispět k tomu, aby komunita mohla růst a jít kupředu. Každý je pozván nabídnout něco z darů, které obdržel. V závěru hry katecheta přečte úryvek z 1 Petr 2,4-5.

Ted' už chápeme, k čemu jsme povoláni

Projevit iniciativu – být aktivní

(Mt 28,19-20)

„Jděte tedy...“ Papež František sní stejně jako Ježíš o církvi, která vychází vstříc lidem. Všichni jsme povoláni k tomu být evangelizátory, všichni bychom měli vyjít z naší pohodlnosti.

Zapojit se

(Jan 13,1-5; 12-17)

„Budete blahoslavení, když...“ Ježíš myl nohy svým učedníkům. Pán chce, abychom také my se skrze naše skutky a jednání uměli nasadit ke službě druhým.

Doprovázet

(1 Petr 4,7-11)

„Každý se dejte do služby jedni druhým...“ Těchto několik řádků v listu svatého Petra jsou mistrovským dílem! Kdyby je každý z nás žil, naše společenství by byla dokonalá. Svatý Evžen Mazenod v roce 1830 napsal: „Lásku prožíváme – zvláště mezi námi – tak, že se máme rádi jako bratři; radujeme se ze ctností, talentů a dalších kvalit našich bratří, jako bychom je měli my sami; laskavě snášíme drobné chyby, které se někomu ještě nepodařilo zvládnout, a přikrýváme je pláštěm ještě upřímnější lásky.“

Přinášet plody

(Mt 13,24-30)

„Boží království je jako dobré zrno...“ Církev vždycky dává pozor na plody, pečuje o semínka a ani při sporech neztrácí klid. Žít ve společenství není vždycky jednoduché: jsou slova, která zraňují, jsou situace, kvůli kterým se někdo naštvě, ale svatý Pavel nám radí prožívat raději soucit s druhými, být shovívaví, pokorní, něžní, trpěliví, snášet se a odpouštět si.

Slavit

(1 Kor 11,23-26)

„To konejte na mou památku...“ Jestliže komunita dokáže žít tak, jak jsme naznačili, je radostná a umí slavit. Slaví každý krok kupředu. Církev evangelizuje a je evangelizována krásou liturgie. Všichni ti, kteří se účastní Eucharistie, přijímají pomoc pro své rozhodnutí: dávat se.

Zakončíme modlitbou

Pane, ve křtu si ze mne učinil aktivního a zodpovědného člena křesťanského společenství. Pomoz mi jednat podle Kristových úmyslů tak, aby víra byla duší celého mého života. Podepři mne silou svého Ducha, abych měl snahu spolupracovat na růstu tvého království a účastnit se aktivně na životě církve.

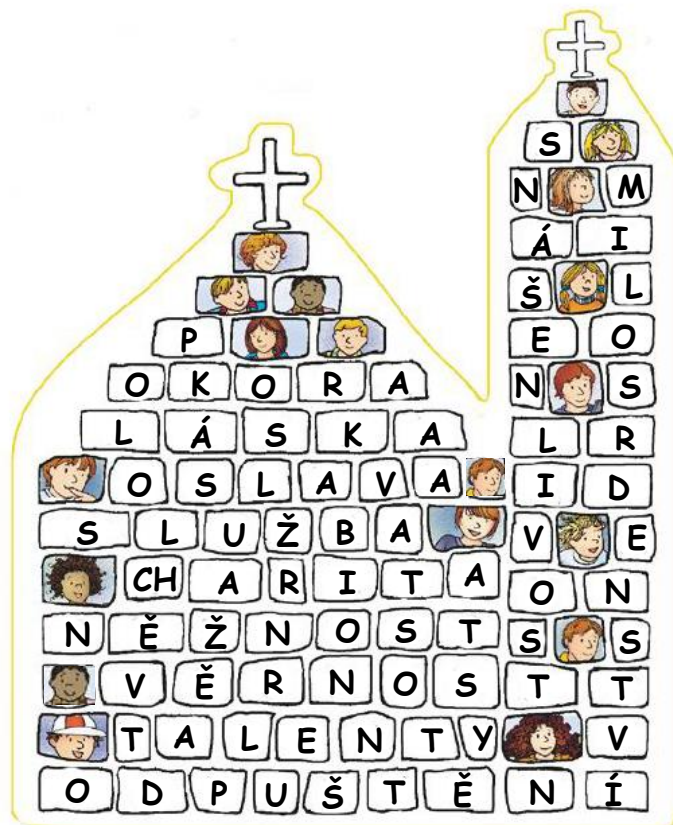
Autor: Anna a Laura Leporati

SLOVA, ALE NEJENOM...

Farnost tě zapojí!

Prohlédni si obrázek a spolu s ostatními zkuste také vytvořit nástěnku ve tvaru kostela, ve kterém použijete slova, která vymyslíte. Mezi „kameny“ s písmeny by mohly být i vaše fotografie... protože vy jste „živé kameny“!

Poslouchal jsi katechetu a kamarády, četli jste spolu úryvky z Písma, ale... teď zkus ještě odpovědět na pár otázek:

Co pro tebe znamená farnost?

Co víš o svém společenství?

Jakou roli máš nebo bys chtěl někdy zastávat ve svém společenství?

Znáš někoho mladého, kdo je angažovaný v nějaké oblasti života společenství?

Porovnej své odpovědi s odpověďmi ostatních ve skupině. Hovořte o tom společně s katechetou. Zkuste pozvat do skupiny někoho mladého, koho znáte, nebo někoho, koho vám navrhne katecheta, aby vám něco řekl o svém úkolu ve farnosti.

Najdi si v Bibli 1 Petr 4,7-11. Po pozorném čtení sem přepiš ta slova, o kterých si myslíš, že se zvláštním způsobem obracejí k tobě. Jestli chceš, poděl se se svými přáteli o to, proč jsi vybral právě tato slova...

NAŠE CÍRKEV

Velká rodina křesťanů

Ježíšovo poslání pokračuje v Církvi. Mezi všemi světly a stíny je to po 2000 let komunita, která se Ježíše pokouší následovat.

(5. – 6. třída)

Náš názor

Co je prvním slovem, které nás napadne ve spojitosti se slovem „církev“? Každý účastník se může svobodně vyjádřit, klidně i vícekrát. Všechny názory píšeme na arch papíru.

Někdo obdivuje Ježíše, ale je kritický vůči Církvi. Jak to? Co si o tom myslíme? Připomeňme si, že Církev je složená z žen a mužů, kteří jsou – tak jako my – nedokonalí, chybují a hřeší. Jestliže Církev tolik let překonávala zlo, které jí ohrožovalo, znamená to, že Bůh je s ní (Sk 5,39) a v ní Bůh nadále koná pro lidi dobré věci. Uveďme příklad a zmiňme nějakou iniciativu zaměřenou na solidaritu, výchovu nebo duchovní rozvoj, kterou znáte.

Slova, která pomáhají poznat Církev zblízka

Autor pracovního listu umístil do patek sloupů zděného kostela, který je obrazem Církve jako instituce 21 slov (v italštině jsou to slova začínající na písmena abecedy). Doplňme slova písmeny, která chybí, pohovořme o nich a ověřme, jestli jsou zřejmá také v našem společenství. Zde je seznam:

Přijetí: První ctnost, na kterou odkazuje otevřená náruč Ježíše na kříži.

Křest: Svátost, skrze kterou vstupujeme do velké rodiny křesťanů.

Společenství: Jako první křesťané (Sk 4,32-35) – jedno srdce a jedna duše v Ježíši, našem Mistru a Pánu.

Dar: To, co jsme, a to, co máme, je dar Boží. Život znamená tento dar přijmout, sdílet a odpovídat na něj.

Eucharistie: Každou neděli se shromažďujeme kolem Ježíše, který je pokrmem našeho života.

Víra: Církev vyjadřuje a prožívá svou důvěru v Boha.

Radost: Není možné být smutní nebo pesimističtí tváří v tvář dobré zprávě Evangelia.

Domov: V Církvi se křesťané cítí „jako doma“, ve své kůži, milovaní Bohem a bratřími.

Setkání: Církev roste díky pluralitě talentů a nápadů těch, kteří ji vytvářejí.

Světlo: Podle II. vatikánského koncilu je Církev světlem světa pro toho, kdo hledá pravdu.

Matka: Papež František řekl, že Církev je rodu ženského a ještě lépe řečeno matkou.

Obnovení: Církev předává Ducha Božího, který všechno obnovuje (Sk 21,5).

Skutek: Církev je živá tehdy, když konkrétně slouží lidem.

Modlitba: Církev potřebuje být spojená s Bohem, aby mohla konat „jeho vůli“.

Každodennost: Tu naplňuje krok za krokem, den za dnem.

Usmíření: Roste rozpoznáním vlastních chyb a prosbou o odpuštění – to také nabízí plnými hrstmi.

Naděje: Upírá zrak k cíli, k plnosti, k nebi.

Trojice: Jejím Bohem je Otec, Syn a Duch svatý.

Vycházení: Papež František opakuje: Církev umí vycházet sama ze sebe proto, aby šla lidem naproti.

Evangelium: Církev je věrná Božím slovu.

Zoom: Umí vidět detaily jako Ježíš, který se zvláště zaměřoval na ty poslední.

Pracovní list

Naše zkušenost Církve vychází ze vztahů s některými konkrétními lidmi: rodinami, katechety, kněžími a sestrami, které potkáváme ve farnosti nebo v klášteře...

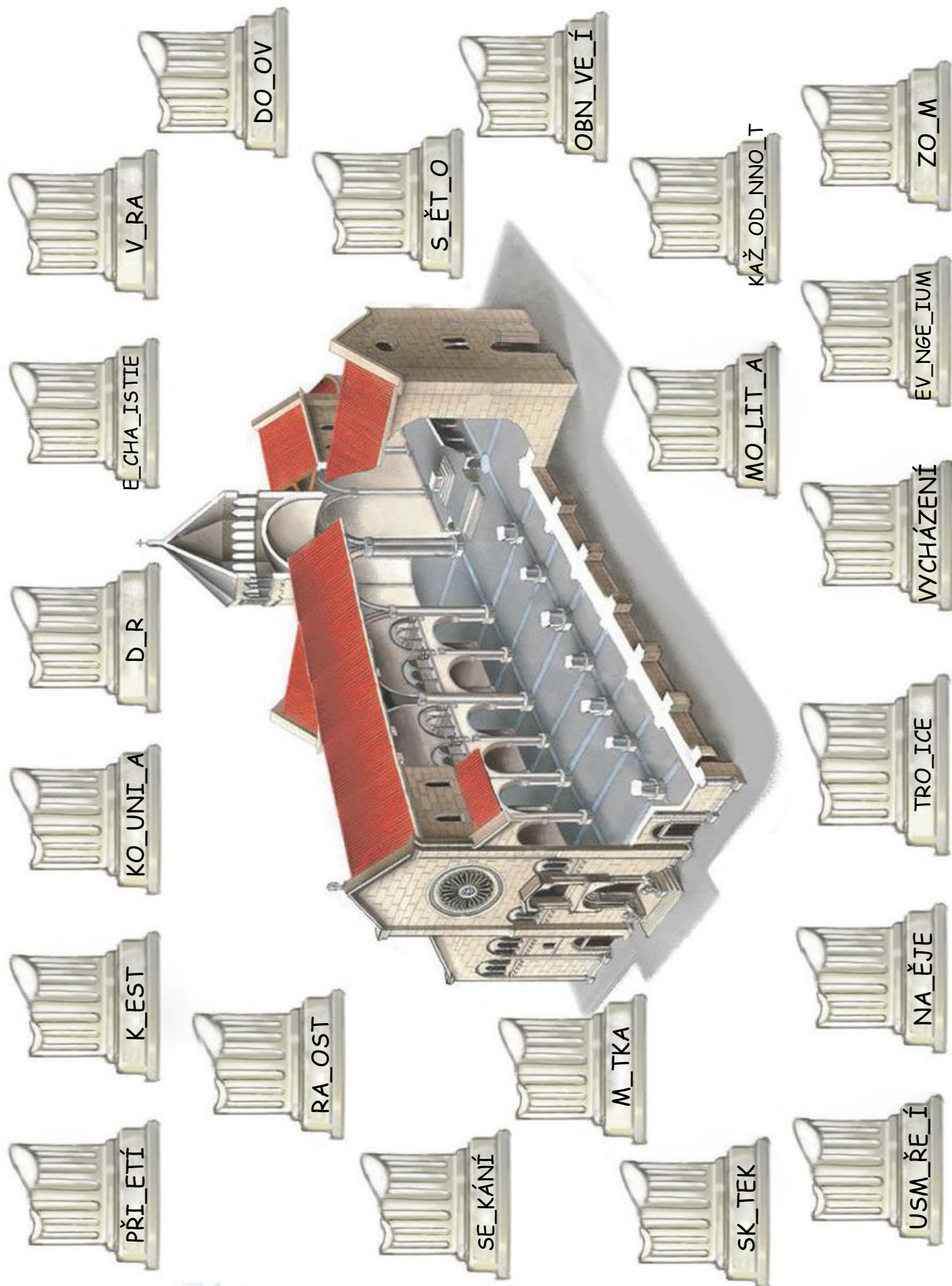
Na bílá místa napište jejich jména. Jsou to právě oni, kteří nám pomáhají být aktivními členy společenství, stávat se živými kameny Církve v přítomnosti i budoucnosti.

Uzavřeme modlitbou inspirovanou 17. kapitolou Janova evangelia, kde Ježíš prosí Otce o dar jednoty pro své následovníky.

Autor: Pierfortunato Raimondo

ZÁKLADY CÍRKVE a jeho sloupy

ILLUSTRAZIONI DI FABRIZIO ZUBANI

Zevnitř a zvenku

Pohledy na Církev

(7. třída a starší)

Ve dvou časech

Blízko Caesareje, asi v polovině svého veřejného působení, přesně uprostřed evangelia podle Marka, se Ježíš apoštolů ptá: „Co o mě říkají lidé?“ a hned pokračuje: „A za koho mne pokládáte vy?“ (Mk 8,29). Z této Ježíšovy pedagogiky vyjdeme ve dvou krocích i my, abychom si přiblížili téma Církev. Zamysleme se nad tím, co si o ní myslí ti druzí, i nad tím, co si o ní myslíme my.

Církev viděná zvenčí

Jak se dnes na Církev dívají lidé ve světě? Jakou představu o ní dávají a jakou vytvářejí média? Co si o ní myslí běžní lidé? Z odpovědí bychom mohli popsat čtyři základní postoje:

- Církev je solidární organizace věnující se charitě, na stejné úrovni se všemi ostatními charitativními subjekty.
- Církev je struktura moci a hierarchie.
- Církev je pozůstatek starých časů, dcera starodávné zbožnosti.
- Církev je střed setkávání, sociální organismus velkého dosahu, a to nejen v oblastech úzce nábožensky orientovaných.

Průzkum

Zkusme si udělat průzkum. Vezměme papír, který si rozdělíme na čtyři části, a do každé z nich umístíme obrázek, který bude určitým způsobem představovat tyto čtyři pohledy na Církev, jak jsme o nich před chvílí mluvili (můžeme si nakreslit vlastní nebo použít ten, který nabízíme na pracovním listě. A vzhůru na průzkum! Můžeme se ptát lidí bližších i vzdálenějších (třeba v obchodě!) a zároveň je požádejme, aby udělali křížek k tomu obrázku, který podle nich nejvíce odpovídá jejich pohledu na Církev. Nadpis může být: „Promiňte, ale jaký je váš pohled na Církev?“

Církev viděná zevnitř

Jenom několik málo lidí, kteří v tu dobu žili v Palestině, mělo tu možnost potkat se s Ježíšem osobně, podívat se mu do tváře, cítit se být jeho pohledem přijati a milováni (Mk 10,21).

I přesto se ale jeho přítomnost mezi námi nevyčerpala před dvěma tisíci lety. Vzkříšeného Ježíše je možné potkat např. ve tváři někoho druhého, bratra, chudého, trpícího (Mt 25,45)... Ale je tu ještě druhá možnost: Kristus nás zve k tomu, abychom my sami byli touto tváří, tváří jeho lásky pro svět, jeho rukama a jeho nohama. A to je Církev (Řím 12,5).

Efekt mozaika

Počítače nám dávají možnost vytvářet obrazy poskládané z jiných obrazů na způsob mozaiky (vyhledejte si program AndreaMosaic nebo webové stránky Mosaically). Využijme tohoto programu, abychom vytvořili Kristovu tvář z mnoha tváří... nás křesťanů.

Můžeme sesbírat své průkazové fotografie a dát je dohromady s fotkami lidí, kteří podle nás nějak reprezentují církev (papež František, Matka Tereza...), ale můžeme také požádat o fotky své kamarády, lidi z rodiny nebo z farnosti.

Můžeme pak svěřit obrázek zmíněnému programu, anebo (což je trochu náročnější, ale o to zajímavější) si můžeme obrázky nejdříve vytisknout v malém rozměru a poskládat je do připraveného schématu sami. Prakticky to lze udělat i tak, že zadáme fotky do programu, vytiskneme si hotovou mozaiku, rozstříháme ji a pak ji znovu poskládáme podle našich představ, ale vždy podle barevné kompozice konceptu.

Autor: Maria Grazia Ciravegna a Francesco Cravero

PROMIŇTE, ALE JAKÝ JE VÁŠ POHLED NA CÍRKEV?

Průzkum veřejného mínění

Vepište „x“ do kroužku na fotografii, o níž si myslíte, že nejlépe vystihuje to, co je Církev.

